

Bruxelles, 17. svibnja 2021.
(OR. en)

8658/21

EDUC 161
RECH 207
COMPET 343

ISHOD POSTUPAKA

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Za: Delegacije

Br. preth. dok.: 7963/21

Predmet: Zaključci o inicijativi Europska sveučilišta – Povezivanje visokog obrazovanja, istraživanja, inovacija i društva: otvaranje puta prema novoj dimenziji europskog visokog obrazovanja

Za delegacije se u prilogu nalaze Zaključci Vijeća o inicijativi Europska sveučilišta – Povezivanje visokog obrazovanja, istraživanja, inovacija i društva: otvaranje puta prema novoj dimenziji europskog visokog obrazovanja, kako ih je odobrilo Vijeće (obrazovanje, mladi, kultura i sport) na sastanku 17. i 18. svibnja 2021.

Zaključci Vijeća o

inicijativi Europska sveučilišta – Povezivanje visokog obrazovanja, istraživanja, inovacija i društva: otvaranje puta prema novoj dimenziji europskog visokog obrazovanja

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

PODSJEĆAJUĆI NA političku pozadinu tog pitanja navedenu u Prilogu ovim zaključcima,

ISTIČUĆI DA:

1. u zaključcima Europskog vijeća od 14. prosinca 2017. države članice, Vijeće i Europska komisija pozvani su da nastave s radom u cilju jačanja strateških partnerstava među visokim učilištima diljem EU-a i poticanja nastanka do 2024. dvadesetak „europskih sveučilišta”, koja bi se sastojala od mreža u koje bi se pristupom odozdo prema gore povezala visoka učilišta diljem EU-a, čime će se studentima omogućiti stjecanje diplome kombiniranjem studija u nekoliko zemalja EU-a te doprinijeti međunarodnoj konkurentnosti europskih sveučilišta;
2. u svojim zaključcima od 28. lipnja 2018. Europsko vijeće pozvalo je na poticanje suradnje među sektorima istraživanja, inovacija i obrazovanja, među ostalim putem inicijative Europska sveučilišta;
3. u Zaključcima Vijeća od 22. svibnja 2018. o napretku prema viziji europskog prostora obrazovanja (EPO) prepoznato je da bi „europska sveučilišta” mogla odigrati vodeću ulogu u stvaranju EPO-a kao cjeline;

4. u Rezoluciji Vijeća od 8. studenoga 2019. o daljnjem razvoju EPO-a u cilju podupiranja sustavâ obrazovanja i osposobljavanja okrenutih budućnosti podržan je daljnji razvoj inicijative Europska sveučilišta i izraženo uvjerenje da bi to mogao biti revolucionaran korak naprijed u međuinstitucijskoj suradnji jer nudi različite poticajne vizije, modele i teme za interakciju u korist budućeg razvoja EPO-a u skladu s promjenjivim potrebama društva;
5. u prvoj zajedničkoj raspravi o politikama održanoj 8. studenoga 2019. ministri financija i obrazovanja istaknuli su potrebu za povećanjem djelotvornog i učinkovitog ulaganja u obrazovanje i osposobljavanje te u vještine i kompetencije iz perspektive kvalitete, kvantitete, uključivosti i jednakosti¹;
6. u Rezoluciji Vijeća od 27. veljače 2020. o obrazovanju i osposobljavanju u okviru europskog semestra usto je prepoznato da je ulaganje u obrazovanje i osposobljavanje najsnažnije ulaganje u ljude i budućnost koje postoji, kao i njegova socijalna i gospodarska korist za pojedince, poslodavce i društvo u cjelini;
7. u Programu vještina za Europu koji je Komisija donijela 30. lipnja 2020. predviđa se da će „europska sveučilišta” postavljati standarde za preobrazbu visokih učilišta u EPO-u i europskom istraživačkom prostoru (EIP), čime će se ostvariti cjeloživotno učenje i protok talenata. To će se konkretno ostvariti potpunim uvođenjem inicijative Europska sveučilišta u okviru programa Erasmus+ (2021. – 2027.) i Obzor Europa te razvojem europskog okvira kompetencija za istraživače;

¹ Kako je istaknuto u Rezoluciji Vijeća o obrazovanju i osposobljavanju u okviru europskog semestra: osiguravanje utemeljenih rasprava o reformama i ulaganjima, dostupno na: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32020G0227\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32020G0227(01))

8. u Zaključcima Vijeća o novom europskom istraživačkom prostoru Vijeće je istaknulo potrebu za razvojem snažnije sinergije i međusobnih veza između EIP-a, Europskog prostora visokog obrazovanja i elemenata europskog prostora obrazovanja povezanih s visokim obrazovanjem, utvrdilo institucijske preobrazbe, istraživačke karijere, znanstveno obrazovanje, osposobljavanje, međunarodnu suradnju i protok znanja kao moguća područja pojačane suradnje te izrazilo potporu daljnjem razvoju „europskih sveučilišnih saveza” kao vodećeg primjera budućih modernih i uključivih ustanova visokog obrazovanja u Europi;
9. u Priopćenju iz Rima 2020. usvojenome 19. studenoga 2020. na Ministarskoj konferenciji Europskog prostora visokog obrazovanja (EPVO) ministri nadležni za visoko obrazovanje naveli su da su savezi uspostavljeni u okviru inicijative Europska sveučilišta važan način istraživanja dublje sustavne suradnje većih razmjera, koja bi mogla doprinijeti otkrivanju i svladavanju prepreka bližoj transnacionalnoj suradnji visokih učilišta u budućnosti;
10. u Rezoluciji Vijeća o strateškom okviru za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja u smjeru europskog prostora obrazovanja i šire (2021. – 2030.) jačanje europskog visokog obrazovanja utvrđeno je kao četvrti strateški prioritet, pri čemu je navedeno da će se tijekom sljedećeg desetljeća visoka učilišta poticati da pronađu nove oblike dublje suradnje, posebice stvaranjem transnacionalnih saveza, među ostalim putem cjelovite provedbe inicijative Europska sveučilišta;
11. MJESTO ZA BUDUĆI TEKST: u svojim Zaključcima od xx. svibnja 2021. naslovljenima „Zaključci Vijeća o produbljivanju EIP-a i osiguravanje privlačnih i održivih istraživačkih karijera i radnih uvjeta za istraživače”:

UVIĐAJUĆI DA:

12. o politikama visokog obrazovanja odlučuje se na razini pojedinačnih država članica, na nacionalnoj ili regionalnoj razini, u skladu s načelom supsidijarnosti;
13. visoka učilišta su autonomna; akademska i znanstvena sloboda središnje su načelo njihovih misija i aktivnosti²;
14. obilježje europskih visokih učilišta velika je raznolikost njihove povijesti, organizacijskih struktura, područja studija i regija u kojima su smještena i s kojima su povezana;
15. „europska sveučilišta” još su u ranoj fazi i potrebna je daljnja evaluacija i informacije utemeljene na dokazima o 41 odabranom pokusnom savezu i njihovim ishodima kako bi se poduprle koherentne i na budućnost usmjerene politike;
16. „europska sveučilišta” otvorena su za partnere iz svih vrsta visokih učilišta i povezuju akademske i neakademske partnere i tržište rada, a općenito obuhvaćaju raznoliku suradnju širokog geografskog opsega koji obuhvaća cijelu Europu;
17. „europska sveučilišta” dat će presudan doprinos ostvarivanju ambiciozne vizije inovativnog, globalno konkurentnog i privlačnog EPO-a i EIP-a, u punoj sinergiji s EPVO-om, tako što će pomoći potaknuti dimenziju izvrsnosti visokog obrazovanja, istraživanja i inovacija te istodobno promicati rodnu ravnopravnost, uključivost i jednakost, omogućivati neometanu i ambicioznu transnacionalnu suradnju visokih učilišta u Europi te djelovati kao izvor nadahnuća za preobrazbu visokog obrazovanja;

² Kako je istaknuto u Izjavi o akademskoj slobodi priloženoj Priopćenju iz Rima usvojenom 19. studenoga 2020. na Ministarskoj konferenciji Europskog prostora visokog obrazovanja i u Deklaraciji iz Bonna od 20. listopada 2020.

18. „europska sveučilišta” imaju potencijal da razvojem europskih međusveučilišnih kampusa odigraju ključnu ulogu u prilagodbi obrazovanja, osposobljavanja i istraživanja digitalnom dobu, u skladu s akcijskim planom za digitalno obrazovanje (2021. – 2027.), EPO-om i EIP-om; tom će se inicijativom potaknuti sinergija visokog obrazovanja i istraživanja primjenom inovativnih modela digitalnog učenja i poučavanja s pomoću praksi u području otvorene znanosti, otvorenog obrazovanja i otvorenih podataka³;

NAPOMINJE DA:

19. nakon dvaju poziva na podnošenje prijedloga u okviru programa Erasmus+, nadopunjena potporom programa Obzor 2020., 41 pilot-projekt saveza europskih sveučilišta, koji uključuje više od 280 visokih učilišta te obuhvaća 5 % svih visokih učilišta diljem Europe i s potencijalom uključivanja 20 % europskih studenata, sada radi na zajedničkoj viziji i institucijskim promjenama, čiji je cilj strukturiran, sustavan i održiv učinak na obrazovanje i osposobljavanje, istraživanje i inovacije te pružanje usluga društvu;

³ Otvorena znanost promjena je sustava kojom se omogućuju bolja znanost putem otvorenih i suradničkih načina stvaranja i razmjene znanja i podataka u što ranijoj fazi istraživačkog procesa te komunikacija i razmjena rezultata
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/research_and_innovation/knowledge_publications_tools_and_data/documents/ec_rtd_factsheet-open-science_2019.pdf.

Otvoreno obrazovanje način je provedbe obrazovanja, često s pomoću digitalnih tehnologija. Cilj mu je proširiti pristup i omogućiti sudjelovanje svima otklanjanjem prepreka te učenje učiniti dostupnim, opširnim i svima prilagodljivim. Njime se omogućuju brojni načini poučavanja i učenja te izgradnje i razmjene znanja, kao i različiti pristupi formalnom i neformalnom obrazovanju te se to dvoje povezuje (Otvaranje obrazovanja: okvir za potporu visokim učilištima, 2016.)

Otvoreni podaci kao koncept u načelu se odnose na podatke u otvorenim oblicima koje bilo tko za bilo koju namjenu može slobodno rabiti, ponovno rabiti i dijeliti. (Direktiva (EU) 2019/1024 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o otvorenim podacima i ponovnoj uporabi informacija javnog sektora.)

20. prvim dvama pozivima nastojala se postići odgovarajuća ravnoteža između kvalitete i izvrsnosti, s jedne strane, te uključive i pravedne zemljopisne pokrivenosti, s druge strane, uz podupiranje inovativnog obrazovanja, prijenosa znanja, istraživanja i inovacija kako bi se postigli ciljevi inicijative, kao što su europska kohezija i konkurentnost, te istodobno promicale europske vrijednosti i jačao europski identitet;
21. visoka učilišta pokazala su se otpornima u upravljanju posljedicama pandemije bolesti COVID-19, ali su zbog pandemije na vidjelo izišle slabosti u pogledu pravednog pristupa i potpore studentima, osoblju i istraživačima, osobito onima s manje mogućnosti i nižim digitalnim kompetencijama, kao i mobilnim istraživačima na početku karijere; istraživanje⁴ je pokazalo da članovi prvih 17 „europskih sveučilišta” smatraju kako im je članstvo u savezu pomoglo u svladavanju krize te da će im vjerojatno omogućiti brži oporavak udruživanjem resursa i snaga;
22. europska tržišta rada brzo se mijenjaju uslijed tehnološkog razvoja, digitalne i zelene tranzicije te restrukturiranja gospodarstva, kao i zbog utjecaja pandemije bolesti COVID-19. Fleksibilne mogućnosti i formati učenja potrebni su u svim fazama života te u svim disciplinama i sektorima. To je prilika da visoka učilišta razviju inovativne kurikulume, studijske programe te fleksibilne odredbe o učenju i alternativne načine učenja kako bi se poboljšale kvaliteta, uključenost i rodna ravnopravnost u visokom obrazovanju te ujedno razvili obrazovni i istraživački programi kojima se prate digitalna i zelena tranzicija te ključni socioekonomski izazovi, uz istodobno opredjeljenje za izvrsnost;

⁴ Istraživanje inicijative Europska sveučilišta o utjecaju bolesti COVID-19 na „europska sveučilišta”. Dostupno na:
https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/resources/documents/coronavirus-european-universities-initiative-impact-survey-results_hr

23. „europska sveučilišta” imaju potencijal za poticanje poduzetništva i transverzalnih vještina te poticanje inovacija protokom kreativnih talenata kako bi se pružila potpora osnivanju i širenju novoosnovanih poduzeća i MSP-ova u Europi, osobito uspostavom i jačanjem prijenosa tehnologije ili razmjenom kapaciteta za prijenos znanja i tehnologije, čime se potencijalno podupire razvoj novih koncepata koji bi mogli dovesti do revolucionarnih inovacija ili inovacija kojima se stvaraju nova tržišta;
24. „europska sveučilišta" razvijaju pristupe temeljene na izazovima za zajedničko obrazovanje, istraživanje i inovacije kako bi se povećala interdisciplinarna kritična masa, dijele kapacitete i udružuju resurse, jačaju privlačnost akademskih i istraživačkih karijera, podupiru institucionalne promjene, primjerice s pomoću uključivih planova za rodnu ravnopravnost, te jačaju suradnju s dionicima ekosustava koji ih okružuju, rade na otvorenoj znanosti i otvorenom obrazovanju, surađuju s građanima na rješavanju društvenih izazova i jačaju izvrsnost u obrazovanju i istraživanju za globalnu konkurentnost;

POZDRAVLJA:

25. činjenicu da su mnogi članovi europske zajednice visokog obrazovanja i mnogi njezini dionici pozitivno reagirali na inicijativu i time omogućili već ostvareni napredak;
26. provedbu projekata u sklopu inicijative Europska sveučilišta u okviru programâ Erasmus+ 2021. – 2027. i Obzor Europa te predviđenu sinergiju s drugim programima u sklopu razvoja novih zajedničkih i integriranih, dugoročnih i održivih strategija za obrazovanje, osposobljavanje, istraživanje, inovacije i pružanje usluga društvu te jačanje „kvadrata znanja”⁵;
27. činjenicu da se inicijativom „Europska sveučilišta” nastoje poboljšati kvaliteta i ambiciozna razina proširene suradnje među visokim učilištima diljem Europe, iskorištavajući pritom sinergiju s, primjerice, združenim diplomskim studijem Erasmus Mundus, partnerstvima za suradnju i savezima za inovacije u okviru programa Erasmus+, zajednicama znanja i inovacija Europskog instituta za inovacije i tehnologiju, Europskim vijećem za inovacije (EIC), aktivnostima Marie Skłodowska Curie (MSCA) programa Obzor Europa ili strateškim partnerstvima u okviru nacionalnih, regionalnih i europskih programa te drugim postojećim uspješnim modelima suradnje;

⁵ Pojam se odnosi na povezivanje četiriju ključnih domena: istraživanja, obrazovanja, inovacija i usluga za društvo – Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o uspostavi europskog prostora obrazovanja do 2025.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0625&rid=4>

UVAŽAVA DA:

28. inicijativom „Europska sveučilišta” nastoji se pridonijeti ujedinjenijoj, inovativnijoj, digitaliziranijoj, povezanijoj i zelenijoj Europi koja je otvorena prema ostatku svijeta – povećanjem otpornosti, izvrsnosti, geografske i socijalne uključenosti, rodne ravnopravnosti, privlačnosti i međunarodne konkurentnosti europskih visokih učilišta;
29. cilj je „europskih sveučilišta” pridonijeti kvaliteti transnacionalne suradnje međuinstitucijskim strategijama koje kombiniraju učenje i poučavanje, istraživanje, inovacije i prijenos znanja u gospodarstvo i društvo te doprinose političkim i društvenim promjenama;
30. „europska sveučilišta” mogu znatno ubrzati transformativne i inovativne metode učenja i poučavanja. Ujedno su važna platforma za daljnji razvoj dimenzija istraživanja i inovacija u visokim učilištima, koje bi trebale biti usmjerene na učenje utemeljeno na istraživanju, kao i na dugoročne, fleksibilne i privlačne istraživačke i obrazovne karijere;
31. u skladu s vizijom za EPO i njegovim ostvarivanjem do 2025. te EIP-om i uzimajući u obzir Priopćenje ministara iz Rima, „europska sveučilišta” trebala bi, uz puno poštovanje nadležnosti država članica te u skladu s načelima supsidijarnosti, institucijske autonomije te akademske slobode, uzimajući u obzir nacionalne i regionalne okolnosti, blisko surađivati s tijelima država članica nadležnima za visoko obrazovanje te se usmjeriti na:

- a) promicanje zajedničke europske vizije, uključujući temeljne akademske vrijednosti koje doprinose jačanju europskog identiteta za sve studente, učitelje, nastavnike, istraživače i osoblje, čime im se pružaju potrebna znanja, vještine i kompetencije za poticanje transformacije u održiviju, otporniju i uključiviju Europu radi suradnje i zajedničkog stvaranja znanja u različitim europskim i globalnim kulturama, na različitim jezicima, preko granica te u različitim sektorima i akademskim disciplinama;
- b) uspostavu europskih međusveučilišnih kampusa na temelju uključenosti, pravednosti, rodne ravnopravnosti i izvrsnosti u učenju, poučavanju, istraživanju i inovacijama, kojima će se obuhvatiti široko zemljopisno područje u svim dijelovima Europe;
- c) doprinos zajedničkom, integriranom dugoročnom obrazovanju i osposobljavanju, istraživačkim i inovacijskim strategijama, kao i pružanje usluga društvu, kako bi se povećala kvaliteta, privlačnost, konkurentnost i relevantnost europskih visokih učilišta te ojačao „kvadrat znanja”. Visoka učilišta udružuju internetske i fizičke resurse, tečajeve, stručno znanje, osoblje, podatke i infrastrukturu kako bi iskoristila svoje prednosti i postala otpornija;
- d) istraživanje novih i privlačnih načina zapošljavanja, nagrađivanja, ocjenjivanja i profesionalizacije nastavnika, osoblja i istraživača, uz rad na boljem priznavanju i ravnoteži između obrazovnih, istraživačkih, upravljačkih i poduzetničkih postignuća, a time i poticanje najbolje prakse za zapošljavanje i razvoj karijere te istodobno poštovanje ravnoteže između poslovnog i privatnog života, uz razvijanje ponovnog uvažavanja i vrednovanja uspješnosti;

- e) uspostavu sve snažnijih saveza istraživanjem izvedivosti zajedničkog upisa studenata i zajedničkog zapošljavanja akademika i istraživača, u okviru različitih nacionalnih sustava, kako bi njihove karijere u području obrazovanja i istraživanja u okviru saveza postale privlačnije, održivije i fleksibilnije;
- f) rješavanje društvenih izazova i potrebe za vještinama u Europi partnerskom suradnjom i izgradnjom europskih transdisciplinarnih i transnacionalnih timova studenata i akademika koji stvaraju znanje, zajedno s istraživačima i pripadnicima poslovnih, , inovacijskih i širih zajednica. U suradnji sa svojim okolnim inovacijskim ekosustavima visoka učilišta pripremaju studente, osobe s diplomom i istraživače na početku karijere da maksimalno povećaju svoju zapošljivost i iskoriste prilike koje im se nude te postanu pokretači promjena za dvostruku zelenu i digitalnu transformaciju, kao i da prošire i ojačaju programe doktorskog i postdoktorskog osposobljavanja izvan akademskog osposobljavanja kako bi se, prema potrebi, uključile transverzalne vještine vrijedne drugim sektorima;
- g) pomak prema uključivanju obrazovanja za održivi razvoj na svim razinama i u sve discipline, na poticaj Programa održivog razvoja do 2030., uz promicanje pristupa STEAM⁶ i povećanje privlačnosti područjâ STEM-a te akademskih i istraživačkih karijera, među ostalim i ženama;

⁶ STEAM: znanost, tehnologija, inženjerstvo, umjetnost i matematika (engl. Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics). STEAM pristup učenju i poučavanju povezuje STEM i druga područja studiranja. Njime se promiču transverzalne vještine kao što su digitalne kompetencije, kritičko razmišljanje, rješavanje problema, upravljanje i poduzetničke vještine, kao i suradnja s neakademskim partnerima, te odgovara na gospodarske, okolišne, političke i društvene izazove. STEAM potiče sjedinjavanje znanja koje je potrebno u stvarnome svijetu i prirodnu znatiželju. Definicija aktivnosti uzajamnog učenja o obrazovanju u okviru STEAM-a, Beč, ožujak 2020. (<https://ec.europa.eu/education/sites/default/files/document-library-docs/et-2020-newsletter-may-2020.pdf>). (Vidjeti također radni dokument službi Komisije, str. 20. u COM(2020) 625.

- h) uključivanje kombiniranih oblika mobilnosti, tj. fizičke mobilnosti, koja mora ostati temeljni format, te kombinirane⁷ i/ili virtualne⁸ mobilnosti u kurikulumu, kako bi se povećala mobilnost studenata i osoba s diplomom na svim razinama i kako bi internacionalizacija kod kuće postala stvarnost u skladu sa standardima kvalitete u Europi i državama članicama⁹;
- i) ostvarivanje cjeloživotnog učenja u visokom obrazovanju ponudom različitih mogućnosti obrazovanja i uvođenjem inovativnih pedagoških metoda usmjerenih na studente, koje se zajednički provode diljem europskih međusveučilišnih kampusa, u kojima raznoliko studentsko tijelo može izgraditi fleksibilne načine učenja na svim razinama studija i karijere. Iako se njima ne odstupa od temeljnog načela programâ koji završavaju stjecanjem cjelovite kvalifikacije i ne dovodi ga se u pitanje, mikrokvalifikacije¹⁰ bi mogle biti korisne u ostvarivanju više prilika za učenje prilagođenih netradicionalnim polaznicima i potražnji za novim vještinama na tržištu rada; omogućivanje fleksibilnijeg i modularnijeg iskustva učenja; podupiranje pristupa visokom obrazovanju te uključivanje polaznika, neovisno o njihovim prethodnim kvalifikacijama ili dosadašnjem obrazovanju, promicanjem prilika za nadogradnju vještina i usvajanje novih vještina, uz osiguravanje kvalitetnog obrazovanja;
- j) promicanje praktičnog iskustva i/ili stručne prakse s potporom vanjskih mentora radi poticanja poduzetničkog načina razmišljanja i razvoja aktivnog građanstva;
- k) ostvarivanje uravnotežene mobilnosti studenata te mobilnosti osoblja i cirkulacije mozgova unutar saveza;

⁷ Kombiniranje fizičke mobilnosti s virtualnom komponentom, čime se olakšava suradničko učenje / timski rad putem interneta. Europska komisija. ERASMUS+, Vodič kroz program (verzija 1. od 25. ožujka 2021.), dostupan na: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/resources/programme-guide_en

⁸ Virtualna mobilnost niz je aktivnosti potpomognutih informacijskim i komunikacijskim tehnologijama, uključujući e-učenje, kojima se ostvaruju ili olakšavaju međunarodna, suradnička iskustva u kontekstu poučavanja, osposobljavanja ili učenja. Europska komisija. ERASMUS+, Vodič kroz program (verzija 1. od 25. ožujka 2021.), dostupan na: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/resources/programme-guide_hr

⁹ To su europski standardi i smjernice za osiguranje kvalitete.

¹⁰ Mikrokvalifikacija je dokaz o ishodu učenja koji je polaznik stekao nakon kratkog iskustva učenja. (Privremena definicija iz završnog izvješća ad hoc savjetodavne skupine sa stručnjacima za visoko obrazovanje: Europski pristup mikrokvalifikacijama – rezultati savjetodavne skupine za visoko obrazovanje u području mikrokvalifikacija – <https://ec.europa.eu/education/sites/default/files/document-library-docs/european-approach-micro-credentials-higher-education-consultation-group-output-final-report.pdf>).

- l) stvaranje novih, uključivijih i inovativnijih okruženja za učenje prilagođenih svim studentima, uključujući one u nepovoljnom položaju i netradicionalne studente, doprinos jačanju kvalitetne i socijalne dimenzije europskih sustava visokog obrazovanja;
- m) doprinos jačanju dimenzija istraživanja i inovacija visokih učilišta u Europi razvojem zajedničkog programa, zajedničkih infrastruktura i resursa, poticanjem kritične mase, jačanjem ljudskog kapitala te uključivanjem neakademske dionike u poučavanje i istraživanje, stvarajući na taj način veze s okolnim inovacijskim ekosustavima, građanima i društvom;
- n) poticanje „europskih sveučilišta” kao „platforme za testiranje” inovativnog poučavanja i istraživanja, uključujući akademsko vrednovanje karijere i sustave nagrađivanja koji, među ostalim, uzimaju u obzir prakse otvorene znanosti, kvalitetu poučavanja, prijenos znanja i informiranje javnosti, poboljšanje sustava za praćenje karijere te poboljšano upravljanje karijerama i njihovu diversifikaciju, kao i usvajanje načela i praksi otvorene znanosti, uključujući europski oblak za otvorenu znanost i infrastrukture za objavljivanje s otvorenim pristupom, razmjenu znanja i podataka te otvorenu suradnju;
- o) promicanje prihvaćanja "Europske povelje za istraživače" i "Kodeksa ponašanja pri zapošljavanju znanstvenika,"¹¹ i njihovih provedbenih mehanizama, uključujući Strategiju ljudskih potencijala za istraživače (HRS4R) i EURAXESS, [MJESTO ZA BUDUĆI TEKST i buduću platformu EIP-a za talente] kojima je cilj poticanje europskih praksi razvoja karijere u području istraživanja, koje se primjenjuju na višestruke karijere;

¹¹ 2005/251/EK.

- p) poticanje potpunog iskorištavanja izvrsnih istraživačkih i inovacijskih kapaciteta EU-a u sektorima visokog obrazovanja i istraživanja uz potporu visokokvalificiranim i konkurentnim europskim istraživačima, veću istraživačku izvrsnost i ojačane kapacitete za prijenos znanja i inovacije u Europi, s pomoću snažnije povezanosti s programom Obzor Europa te prekogranične, interdisciplinarne i međusektorske operabilnosti karijera;
- q) pomoć u utvrđivanju prepreka potpunom iskorištavanju potencijala inicijative Europska sveučilišta te, u onoj mjeri u kojoj je to moguće, predlaganje rješenja koja bi mogla pogodovati čitavom sustavu visokog obrazovanja, a koja će se donositi na pravno odgovornoj razini donošenja odluka;
- r) služenje kao primjer za preobrazbu europskog visokog obrazovanja i daljnju provedbu ključnih obveza Bolonjskog procesa, uključujući automatsko priznavanje kvalifikacija i razdoblja mobilnosti u inozemstvu, te kao poveznica između EPO-a i EIP-a, u punoj sinergiji s EPVO-om;
- s) doprinos povećanju izvrsnosti u istraživanju i kvalitete u području obrazovanja, među ostalim u međunarodnom kontekstu, pridonoseći time konkurentnosti europskog sektora visokog obrazovanja u okviru globalne utrke za talentima, među ostalim internacionalizacijom visokih učilišta, suradnjom u cilju rješavanja globalnih izazova, promicanjem temeljnih akademskih vrijednosti te zajedničkih europskih vrijednosti, suradnjom u borbi protiv vanjskog uplitanja, reformom sustavâ za vrednovanje istraživanja i karijera te zaštitom nalaza istraživanja i intelektualne imovine u skladu s načelima otvorenog pristupa i otvorenih podataka na razini EU-a;

POZIVA DRŽAVE ČLANICE DA UZ PUNO POŠTOVANJE NAČELA SUPSIDIJARNOSTI, INSTITUCIJSKE AUTONOMIJE, AKADEMSKE SLOBODE I U SKLADU S NACIONALNIM OKOLNOSTIMA:

32. u potpunosti iskoriste potencijal svih dostupnih regionalnih, nacionalnih i EU-ovih mehanizama financiranja, među ostalim novih mogućnosti u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost, europskih strukturnih i investicijskih fondova, programa Obzor Europa te fonda InvestEU, u cilju jačanja veza između obrazovanja i osposobljavanja, istraživanja i inovacija kako bi se poduprla inicijativa Europska sveučilišta;
33. nastoje pronaći, kad je to moguće, mehanizme sufinanciranja za visoka učilišta koja sudjeluju u inicijativi Europska sveučilišta na temelju njihova osnovnog financiranja i financiranja utemeljenog na uspješnosti ili posebnih programa financiranja, ili strateških fondova;
34. podupiru izgradnju kapaciteta u regijama s nižim intenzitetom istraživanja i inovacija, čime u konačnici doprinose smanjenju jaza u području istraživanja i inovacija, kao i regionalnih razlika u pristupu visokom obrazovanju, jačaju izvrsnost i potiču uravnoteženije sudjelovanje visokih učilišta i u budućim savezima;
35. surađuju na međunarodnoj, nacionalnoj i regionalnoj razini, kao i između vlada i ustanova, kako bi se utvrdile i, prema potrebi, otklonile prepreke na putu prema ostvarenju usklađenijih sustava visokog obrazovanja, te jačih strateških saveza visokih učilišta, oslanjajući se na opsežan rad koji je već postignut u okviru EPO-a, EPVO-a i EIP-a;

36. u potpunosti iskoriste mjere potpore kao što su inicijativa za uvođenje europske studentske iskaznice, automatsko uzajamno priznavanje¹² kvalifikacija i razdoblja mobilnosti u okviru studijskih programa i programa osposobljavanja, među ostalim digitalnim putem, kako bi se otklonile prepreke mobilnosti i razvoju karijera;
37. utvrđuju i, prema potrebi, otklanjaju prepreke Europskom pristupu osiguravanju kvalitete zajedničkih studija jačanjem veza među ustanovama i postupaka između agencija za vrednovanje, akreditaciju i osiguravanje kvalitete koje se nalaze u Europskom registru za osiguranje kvalitete u visokom obrazovanju (EQAR) kako bi se pronašli načini automatskog uzajamnog priznavanja, kao i olakšavanjem provedbe postupaka osiguravanja kvalitete te poticanjem zajedničkog vrednovanja i akreditacije studijskih programa;
38. brane i promiču akademsku slobodu i institucijsku autonomiju kao središnje načelo funkcionalnog i dinamičnog sustava visokog obrazovanja koji se temelji na kvaliteti, u skladu s obvezama koje su preuzeli ministri nadležni za visoko obrazovanje Europskog prostora visokog obrazovanja i ministri nadležni za istraživanja¹³.

¹² U skladu s Preporukom Vijeća od 26. studenoga 2018. o promicanju automatskog uzajamnog priznavanja kvalifikacija visokog obrazovanja i srednjoškolskog obrazovanja i osposobljavanja te ishoda razdoblja učenja u inozemstvu, SL C 444, 10.12.2018., str. 1. i u skladu s načelima Lisabonske konvencije o priznavanju.

¹³ Izjava o akademskoj slobodi priložena Priopćenju iz Rima usvojenom 19. studenoga 2020. na Ministarskoj konferenciji Europskog prostora visokog obrazovanja i Deklaracija iz Bonna od 20. listopada 2020.

POZIVA KOMISIJU I DRŽAVE ČLANICE DA U SKLADU SA SVOJIM NADLEŽNOSTIMA I
POTPUNO POŠTUJUĆI NAČELO SUPSIDIJARNOSTI:

39. nastave poticati uspostavu izvrsnih, fleksibilnih, raznolikih, općenito zemljopisno uravnoteženih i održivih modela saveza, povezanih s lokalnim i regionalnim ekosustavima, kojima se potiču obrazovanje, istraživanje, inovacije i kreativnost, te razvoj dobrih suradničkih praksi kojima se mogu pružiti nadahnjujući primjeri drugim visokim učilištima, s ciljem neometane uravnotežene mobilnosti studenata, mobilnosti učitelja i nastavnika, cirkulacije osoblja i mozгова, kao i otvorenog zapošljavanja i privlačnijih karijernih i radnih uvjeta za istraživače i osoblje;
40. osiguraju širenje informacija, među ostalim omogućavanjem „europskim sveučilištima” da podijele svoje dobre prakse i iskustva sa svim visokim učilištima diljem Europe, osiguravajući da reforme, rezultati i inovacije koje „europska sveučilišta” pokrenu budu u potpunosti dostupni onima koji ne sudjeluju u tim savezima, uz istodobno vrednovanje iskustava drugih međunarodnih suradničkih inicijativa;
41. zajednički istraže potrebne korake kako bi se ispitala upotreba mikrokvalifikacija u visokom obrazovanju s ciljem proširenja mogućnosti učenja i jačanja uloge visokih učilišta u cjeloživotnom učenju;
42. podupiru „europska sveučilišta”, poštujući njihovu institucijsku autonomiju, kako bi se razvili kapaciteti i odgovarajuća okruženja za poticanje održive moderne infrastrukture i razvoja karijera, kao i privlačnih radnih uvjeta te kako bi se promicala cirkulacija mozгова među svim partnerima;

43. ostvare snažniju sinergiju između dimenzije visokog obrazovanja EPO-a, EIP-a i EPVO-a. „Europska sveučilišta” mogu biti ključan čimbenik u razvoju važnih poveznica zahvaljujući njihovim istraživanjima i pristupima u učenju i poučavanju utemeljenima na izazovima;
44. razmotre održivije instrumente financiranja za „europska sveučilišta”, među ostalim iskorištavanjem sinergije između regionalnih i nacionalnih programa te europskih programa, kako bi se mogla ostvariti njihova ambiciozna strategija koja iziskuje strukturne i institucijske promjene. Kako bi se ostvarili ambiciozni ciljevi inicijative, bit će potrebno financiranje po savezu, među ostalim za već odabrane saveze, uzimajući pritom u obzir raznolikost modela suradnje i raznovrsnost u pogledu nacionalnih i regionalnih sustava financiranja;
45. potiču razvoj i upotrebu inovativnih, učinkovitih i uključivih praksi u području učenja, poučavanja, otvorene znanosti i otvorenog obrazovanja, kao i pojednostavnjenih administrativnih postupaka podupiranjem „europskih sveučilišta” u razvoju i provedbi strategija za digitalne infrastrukture i informatičke alate;
46. podupiru „europska sveučilišta” u postizanju ambicioznog cilja od 50 % mobilnih studenata¹⁴, s naglaskom na uravnoteženim fizičkim, virtualnim ili kombiniranim programima mobilnosti i cirkulaciji mozгова, prepoznajući da je fizička mobilnost prioritet i da se ne može zamijeniti drugim oblicima mobilnosti, čija je uloga komplementarna;
47. osiguraju da se inicijativa temelji na uključenosti i izvrsnosti te da je otvorena za sve vrste visokih učilišta i sve studente, učitelje, nastavnike, osoblje i istraživače, tako što će promicati zajedničku upotrebu infrastrukture, opreme i objekata;

¹⁴ Europska komisija. (2020.) Erasmus+, Vodič kroz Program. Verzija 3. (2020.): 25. 8. 2020, str. 132., dostupno na: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/sites/default/files/erasmus_programme_guide_2020_v3_hr.pdf

48. redovito i zajednički prate¹⁵ trenutačno stanje 41 saveza inicijative Europska sveučilišta, kao i mogućih dodatnih saveza, u bliskoj suradnji s „europskim sveučilištima” i svim relevantnim dionicima, kako bi vodili evidenciju o ostvarenim rezultatima i učinku u odnosu na dimenzije obrazovanja i istraživanja kao i na društvo te kako bi utvrdili prepreke, nedostatke, izazove i moguća rješenja, s ciljem osiguravanja neometanog funkcioniranja i provedbe njihovih transnacionalnih aktivnosti;
49. organiziraju stalne razmjene između Europske komisije, država članica, „europskih sveučilišta” i *ad hoc* stručne skupine, sastavljene od stručnjaka iz država članica, i drugih relevantnih dionika kako bi se pratio napredak, raspravile i uklonile postojeće prepreke suradnji, razvila rješenja i osigurala njihova primjena;
50. potiču visoka učilišta da prihvate trajan proces preobrazbe kako bi u potpunosti iskoristila svoje misije koje obuhvaćaju obrazovanje, istraživanje, inovacije i pružanje usluga društvu u EPO-u i EIP-u, u potpunoj sinergiji s EPVO-om;
51. podupiru održivu suradnju među visokim učilištima na europskoj razini kojom se ostvaruju ciljevi EPO-a, EIP-a i EPVO-a te jačaju konkurentnost „europskih sveučilišta” u međunarodnom kontekstu i globalnoj utrci za privlačenjem i zadržavanjem talenata, kao i omogućuju njihovo povezivanje s lokalnim i regionalnim ekosustavima;
52. podupiru i potiču „europska sveučilišta” da povećaju uključenost studenata i osoblja u saveze, što je ključno za uspjeh, razvoj i provedbu te inicijative, posebno njihovim uključivanjem u odgovarajuće upravljačke strukture;

¹⁵ Države članice, Europska komisija (GU EAC i GU RTD).

53. u kontekstu EPO-a i uz puno poštovanje nacionalnih i regionalnih sustava visokog obrazovanja, izrađuju jasne prijedloge, počevši od 2022., blisko surađujući s relevantnim nacionalnim i regionalnim tijelima za visoko obrazovanje, visokim učilištima i dionicima, kako bi se po potrebi otklonile prepreke za suradnju na europskoj razini, primjerice ispitivanjem potrebe i izvedivosti u pogledu združenih europskih diploma u okviru saveza „europskih sveučilišta” te promicanjem daljnje europske suradnje na osiguravanju kvalitete i automatskom uzajamnom priznavanju u području visokog obrazovanja;

POZIVA KOMISIJU DA, U SKLADU SA SVOJIM NADLEŽNOSTIMA I POTPUNO POŠTUJUĆI NAČELO SUPSIDIJARNOSTI:

54. do kraja 2021. dostavi obavijest o glavnim ishodima preispitivanja prvih saveza u sredini programskog razdoblja s ciljem daljnjeg razvoja „europskih sveučilišta” te njihova potpunog i ambicioznog potencijala;

55. podupre razvoj „europskih sveučilišta” kao „platformi za testiranje” usklađenog djelovanja i promicanja suradnje među državama članicama u pogledu europskih praksi u području istraživanja, poučavanja i karijernog razvoja osoblja, uključujući izvedivost pristupa po etapama zajedničkim programima zapošljavanja s ciljem učinkovite cirkulacije mozgova i slobodnog protoka znanja diljem Europe, nastojeći povećati privlačnost europskih akademskih i istraživačkih karijera uz uzimanje u obzir načela supsidijarnosti i autonomiju visokih učilišta te poštujući razlike u nacionalnim i regionalnim sustavima tržišta rada;

56. pripremi smjernice o tome kako bi se programima, fondovima i financijskim instrumentima EU-a mogla, u skladu s njihovim ciljevima, na pojednostavnjen i racionaliziran način nadopuniti potpora „europskim sveučilištima” i drugim vrstama saveza visokih učilišta s pomoću stabilnog proračuna te na produljeno utvrđeno razdoblje, potičući njihovu sinergiju;

57. zadrži uspješne, uključive i zemljopisno uravnotežene pristupe „odozdo prema gore”, utemeljene na izvrsnosti, u programu Erasmus+ za razdoblje 2021. – 2027., uz potporu programa Obzor Europa, čime se svim vrstama visokih učilišta, uključujući prekogranične suradnje i druge međunarodne suradničke inicijative, pruža prilika za razvoj ambicioznih „europskih sveučilišta”, i to testiranjem različitih modela suradnje i tematskom otvorenosti;
58. potiče „europska sveučilišta” da na najbolji način iskoriste politike i inicijative koje im pomažu da postanu inovativnija i poduzetnija, kao što su, na primjer, HEInnovate i InvestEU, te da promiču suradnju s programom Obzor Europa kako bi se osigurala sinergija i izbjeglo udvostručavanje napora;
59. podrži programe aktivnih razmjena između akademske zajednice i industrije jer bi njihov izravan kontakt donio dodanu vrijednost i bolje odgovorio na potrebe tržišta rada;
60. razmotri upotrebu postojećih internetskih platformi za promicanje i podupiranje „europskih sveučilišta” te dopusti razmjenu najboljih praksi i iskustava;
61. nastavi s bliskom suradnjom s državama članicama i redovito obavješćuje Vijeće o napretku inicijative u procesu zajedničkog stvaranja i daljnjem razvoju „europskih sveučilišta”, osobito putem Odbora za program Erasmus+ i Odbora za program Obzor Europa, među ostalim putem sastava za širenje sudjelovanja i jačanje EIP-a, kao i putem ad hoc stručne skupine i Foruma EIP-a za tranziciju.

POLITIČKA POZADINA

1. Zaključci Vijeća o obnovljenom programu EU-a za visoko obrazovanje (20. studenoga 2017.)
2. Zaključci Europskog vijeća (14. prosinca 2017.)
3. Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o akcijskom planu za digitalno obrazovanje (17. siječnja 2018.)
4. Zaključci Vijeća o napretku prema viziji europskog prostora obrazovanja (22. svibnja 2018.)
5. Zaključci Europskog vijeća (28. lipnja 2018.)
6. Preporuka Vijeća o promicanju automatskog uzajamnog priznavanja kvalifikacija visokog obrazovanja i srednjoškolskog obrazovanja i osposobljavanja te ishoda razdoblja učenja u inozemstvu (26. studenoga 2018.)
7. Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija pod naslovom „Koordinirani plan o umjetnoj inteligenciji”(7. prosinca 2018.)
8. Zaključci Vijeća pod naslovom „Prema sve održivijoj Uniji do 2030.” (9. travnja 2019.)

9. Zaključci Vijeća o budućnosti visokodigitalizirane Europe nakon 2020.: „Poticanje digitalne i gospodarske konkurentnosti u cijeloj Uniji i digitalna kohezija” (7. lipnja 2019.)
10. Europsko vijeće: Novi strateški program za razdoblje 2019. – 2024. (20. lipnja 2019.)
11. Zaključci Vijeća o ključnoj ulozi politika cjeloživotnog učenja u osnaživanju društava za suočavanje s tehnološkim prijelazom i prijelazom na zeleno gospodarstvo u svrhu potpore uključivom i održivom rastu (8. studenoga 2019.)
12. Rezolucija Vijeća o daljnjem razvoju europskog prostora obrazovanja u cilju podupiranja sustavâ obrazovanja i osposobljavanja okrenutih budućnosti (8. studenoga 2019.)
13. Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija naslovljena „Europski zeleni plan” (11. prosinca 2019.)
14. Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija naslovljena „Jaka socijalna Europa za pravednu tranziciju” (14. siječnja 2020.)
15. Rezolucija Vijeća o obrazovanju i osposobljavanju u okviru europskog semestra: osiguravanje utemeljenih rasprava o reformama i ulaganjima (27. veljače 2020.)
16. Zaključci Vijeća o suzbijanju krize uzrokovane bolešću COVID-19 u području obrazovanja i osposobljavanja (16. lipnja 2020.)
17. Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija naslovljena „Program vještina za Europu za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost” (1. srpnja 2020.)

18. Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija naslovljena „Aksijski plan za digitalno obrazovanje 2021. – 2027.: Prilagodba obrazovanja i osposobljavanja digitalnom dobu” (30. rujna 2020.)
19. Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o uspostavi europskog prostora obrazovanja do 2025. (30. rujna 2020.)
20. Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija naslovljena „Novi EIP za istraživanje i inovacije” (1. listopada 2020.)
21. Priopćenje iz Rima usvojeno na Ministarskoj konferenciji Europskog prostora visokog obrazovanja (19. studenoga 2020.)
22. Zaključci Vijeća o digitalnom obrazovanju u europskim društvima znanja (24. studenoga 2020.)
23. Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija naslovljena „Aksijski plan za integraciju i uključivanje za razdoblje 2021. – 2027.” (24. studenoga 2020.)
24. Zaključci Vijeća o novom europskom istraživačkom prostoru (1. prosinca 2020.)
25. Rezolucija Vijeća o strateškom okviru za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja u smjeru europskog prostora obrazovanja i šire (2021. – 2030.) (18. veljače 2021.)
26. [MJESTO ZA BUDUĆI TEKST: Zaključci Vijeća o produblivanju europskog istraživačkog prostora: Pružanje privlačnih i održivih karijera i radnih uvjeta istraživačima te ostvarivanje „cirkulacije mozgova” (xx. svibnja 2021.).]